

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ З УРАХУВАННЯМ ВПЛИВУ ОКРЕМИХ ЧИННИКІВ

Анотация. Досліджено сутність технологій підвищення продуктивності праці. Розглянуто вплив окремих чинників на зростання продуктивності праці.

Аннотация. Исследована сущность технологий повышения производительности труда. Рассмотрено влияние отдельных факторов на рост производительности труда.

Annotation. The essence of technologies of labor productivity growth is investigated. The influence of separate factors upon labor productivity growth is considered.

Ключові слова: продуктивність праці, технології підвищення продуктивності праці, чинники зростання продуктивності праці.

Основною метою планування продуктивності праці є пошук резервів, використання яких дозволило б організації вийти на більш низький рівень витрат, ніж досягнутий конкурентами, і забезпечити тим самим можливість виживання в умовах ринку. Підвищення продуктивності праці є головним фактором приросту обсягу продукції, тому її планування займає центральне місце в системі планування на підприємствах. Однак підприємства знаходяться на різних етапах розвитку і різняться між собою за наявністю та використанням резервів для підвищення продуктивності праці. Унаслідок цього на підприємствах з урахуванням впливу окремих чинників застосовують різноманітні технології підвищення продуктивності праці.

Сутність технологій підвищення продуктивності праці, чинники, що впливають на них, розглядаються в навчальній і періодичній літературі багатьма авторами, серед яких: Богиня Д. П., Дементьев М. Ю., Есинова Н. І., Калина А. В. [1 – 4].

Підвищення продуктивності праці є головним чинником приросту обсягу продукції, тому її планування займає центральне місце в системі планування на підприємствах [3]. Треба пам'ятати, що на зростання продуктивності праці впливають різноманітні чинники, які потрібно враховувати. Чинники зростання продуктивності праці – це ті рушійні сили або причини, під впливом яких змінюється її рівень [4].

Технології підвищення продуктивності праці ґрунтуються на тому, щоб раціоналізувати використання тих резервів, що має підприємство, та залучати нові або покращити вплив матеріально-технічних, організаційних чи соціально-економічних чинників. Так, підвищити продуктивність праці на підприємстві можливо при впровадженні нової техніки та технології вироблення продукції при повнішій механізації та автоматизації виробництва. Цього також можна досягти при скороченні втрат від браку продукції, зміні реального фонду робочого часу, зміні об'єму виробництва, зміні якісного складу персоналу тощо.

Прогнозування продуктивності праці на майбутній період здійснюється на основі розрахунку впливу чинників на його величину [2].

Найбільш істотним чинником зростання продуктивності праці є підвищення технічного рівня виробництва в результаті його комплексної механізації, автоматизації, впровадження нових видів обладнання, освоєння нових і вдосконалення діючих технічних процесів, модернізації обладнання, поліпшення якості сировини, матеріалів тощо.

Для визначення впливу того чи іншого чинника на зростання продуктивності праці розраховується економія робочої сили відносно чисельності працівників, необхідної для виконання заданого обсягу робіт за базисної виробки.

При розрахунку впливу на зростання продуктивності праці, зміни конструкцій виробів, якості сировини, застосування нових видів матеріалів і палива необхідно виходити з гранично допустимих рівнів витрат праці на виробництво продукції, встановлених при її проектуванні, і перспектив зниження трудомісткості.

При плануванні зростання продуктивності праці важливо врахувати всі заходи в галузі вдосконалення управління, організації виробництва і праці. Їх можна розділити на дві групи.

До першої групи можна віднести заходи, що здійснюються в комплексі з технічним удосконаленням виробництва. Вони знаходять кількісне вираження в загальних результатах, отриманих за рахунок підвищення технічного рівня виробництва.

До другої групи належать заходи, що забезпечують підвищення продуктивності праці. Як правило, вони не пов'язані з підвищенням технічного рівня виробництва: вдосконалення управління виробництвом, підвищення рівня спеціалізації, скорочення втрат фонду робочого часу [3].

При розрахунку впливу заходів з удосконалення управління виробництвом широко використовуються проектні дані і дані передових підприємств, що мають найбільш раціональну структуру управління. Слід також керуватися

Вплив скорочення невиходів на роботу, браку та відхилень від нормальних умов праці на зменшення чисельності працівників визначається аналогічно впливу скорочення втрат робочого часу.

Для обґрунтування плану зростання продуктивності праці на підприємстві слід враховувати вплив лише тих чинників, які залежать від зусиль даного колективу, і виключити з розрахунків вплив таких чинників, як зміна природних ресурсів, рівня спеціалізації, обсягу поставок по кооперації тощо. Тобто підвищувати продуктивність праці можливо при найбільш вдалому використанні різних резервів та чинників, під дією яких вона формується [1].

На думку автора статті, для підвищення продуктивності праці необхідно використовувати різні технології з урахуванням впливу окремих чинників. Також треба пам'ятати, що необхідною умовою підвищення продуктивності праці є максимальна особиста зацікавленість працівників у вдосконаленні виробничого процесу.

Таким чином, аналіз технологій підвищення продуктивності праці дозволить використовувати різноманітні чинники та резерви для її зростання, що дозволить підвищити економію затрат праці, робочого часу на виготовлення продукції чи збільшити об'єм випуску продукції в одиницю часу, а це, у свою чергу, позитивно вплине на ефективність виробництва.

Наук. керівн. Славгородська О. Ю.

-
- Література:** 1. Богиня Д. П. Основи економіки праці : навч. посібн. / Д. П. Богиня, О. А. Грішнова. – К. : Знання-Прес, 2000. – 313 с. 2. Дементьев М. Ю. Совершенствование управления трудовыми ресурсами с помощью факторной модели производительности труда (на примере предприятий АПК Крым) / [М. Ю. Дементьев, М. И. Еремизина] // Научные работы Південного філіалу "Кримський агротехнологічний університет" Національного аграрного університету / Економічні науки. – 2007. – № 99. – С. 217–221. 3. Есинова Н. И. Экономика праці та соціально-трудова відносина : [навч. посібн.] / Н. И. Есинова. – Х. : Кондор, 2003. – 464 с. 4. Калина А. В. Организация и оплата труда в условиях рынка (аспект эффективности) : учебн. пособ. / А. В. Калина. – К. : МАУП, 2003. – 312 с.